

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1MCdo/7/2013
Identifikačné číslo spisu:	9013898666
Dátum vydania rozhodnutia:	08.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:9013898666.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu L., bývajúceho v N., zastúpeného SOUKENÍK - ŠTRPKA, s.r.o., advokátskou kanceláriou, so sídlom Šoltésovej 14, Bratislava, IČO: 36 862 711, proti žalovanému OMV Slovensko, s.r.o., so sídlom Einsteinova 25, Bratislava, IČO: 00 604 381, zastúpenému Mgr. Romanom Tomanom, PhD., advokátom v Bratislave, Rudnayovo námestie 1, vedľajší účastník na strane žalovaného Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Dostojevského rad 4, 815 74 Bratislava, IČO: 00 151 700, o zaplatenie mimoriadneho zvýšenia náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 56 642,10 € (1 706 400,- Sk), vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 8 C 157/2002, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2012, č. k. 3 Co 418/2012 v časti výroku, ktorým zmenil uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku 1. a 2., takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2012, sp. zn. 3 Co 418/2012 v časti, v ktorej zmenil výrok o trovách konania z r u š u j e a vec mu vracia v tomto rozsahu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava V (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 3. júla 2009, č. k. 8 C 157/2002-490 žalobu zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania vo výške 15 657,64 € a vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovaného trovy konania vo výške 265,55 €. Žalobu zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného. Súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 O.s.p. priznal žalovanému aj vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovaného trovy konania účelne vynaložené na uplatňovanie a bránenie svojich práv.

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom zo dňa 20. októbra 2011, č. k. 3 Co 294/2009-609 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v merite veci potvrdil a v časti trov konania rozsudok zrušil a vrátil na ďalšie konanie. Konštatoval, že súd prvého stupňa posúdil trovy konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p. bez bližšieho zdôvodnenia. Súdu prvého stupňa uložil zaoberať sa pri opätovnom rozhodovaní o trovách námietkami odvolateľa (žalobcu) s poukázaním na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj prípadným posúdením trov konania podľa § 150 O.s.p.

Následne súd prvého stupňa uznesením z 26. apríla 2012, č. k. 8 C 157/2002-618 s poukazom na úspech žalovaného v konaní podľa § 142 ods. 1 O.s.p. zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému náhradu trov konania spočívajúcu v zaplatenom súdnom poplatku 2 832,11 €, trovy spočívajúce v zaplatenom preddavku na trovy znaleckého dokazovania vo výške 33,19 € a trovy právneho zastúpenia vo výške 389,95 € k rukám právnej zástupkyne žalovaného Mgr. Andrey Hamalovej. Ďalej zaviazal žalobcu nahradiť žalovanému trovy konania spočívajúce v zaplatených preddavkoch na znalecké dokazovanie vo výške 531,10 € a trovy právneho zastúpenia vo výške 344,87 € k rukám právneho zástupcu žalovaného Mgr. Romana Tomana, PhD. Vedľajšiemu účastníkovi bol žalobca súdom prvého stupňa zaviazaný zaplatiť náhradu trov konania za zaplatený preddavok na trovy znaleckého dokazovania vo výške 265,55 € a nahradiť štátu trovy konania vo výške 404,78 €.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 28. septembra 2012, č. k. 3 Co 418/2012 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku 1. a 2. zmenil tak, že žalobca je povinný nahradiť žalovanému trovy konania spočívajúce v zaplatenom súdnom poplatku vo výške 2 832,11 €, trovy konania spočívajúce v zaplatených preddavkoch na trovy znaleckých dokazovaní vo výške 564,29 € a trovy právneho zastúpenia vo výške 11 709,42 €. Vo výroku 3. a 4. napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Náhradu trov odvolacieho konania žalovanému nepriznal. V odôvodnení uznesenia konštatoval, že predmetom konania bol nárok žalobcu určený sumou 56 642,10 € (1 706.400,- Sk), pričom poukázal na ustanovenie § 13 ods. 1 vyhlášky č. 163/2002 Z.z. a § 10 ods. 1 a ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z.z., v zmysle ktorých je potrebné pri stanovení základnej sadzby tarifnej odmeny za úkon právnej služby vychádzať z tarifnej hodnoty. Dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 150 O.s.p. nezistil.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal na základe podnetu žalobcu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor") v časti výroku, ktorým zmenil uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku 1. a 2. podľa § 243e ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p., nakoľko týmto rozhodnutím bol porušený zákon, pričom ochranu práv a právom chránených záujmov účastníka konania nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Navrhol uvedené uznesenie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že odvolací súd pri rozhodovaní o trovách konania nesprávne posúdil hodnotu sporu a hodnotu základnej tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby. Nesprávne vychádzal zo sumy uplatnenej v návrhu na začatie konania (56 642,10 € - 1 706.400,- Sk).

Podľa názoru generálneho prokurátora je nepochybné, že pri uplatnení nároku na mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia je potrebné vyjadriť požadovanú náhradu v peniazoch z dôvodu určitosti petitu. Stanovenie výšky náhrady je však závislé od úvahy súdu. Zároveň uviedol, že v predmetnom prípade žalobcovi z hmotného práva nevyplýva právo na konkrétne plnenie. Konkrétny nárok na plnenie mu vzniká až rozhodnutím súdu (nadobudnutím právoplatnosti), ktorým sa zakladá nový právny nárok v určitom rozsahu. Je preto spravodlivé, aby už súdom prisúdená výška plnenia (nie žalobcom v návrhu uplatnená) bola braná za základ pre výpočet trov konania, vrátane tarifnej hodnoty pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby, lebo až vtedy je známa hodnota sporu. Tu generálny prokurátor poukázal aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a to sp. zn. 2 M Cdo 3/2006 a 1 M Cdo 1/2008.

Žalobca svojím podaním zo dňa 4. júna 2013, doručeným dovolaciemu súdu dňa 5. júna 2013 žiadal odložiť vykonateľnosť napadnutého uznesenia v zmysle § 243 O.s.p. Dovolací súd tejto žiadosti žalobcu vyhovel a uznesením z 26. júna 2013, sp. zn. 1 M Cdo 7/2013 odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu. Žalobca ďalej vo svojom vyjadrení uviedol, že sa stotožňuje s názorom generálneho prokurátora a žiada napadnuté uznesenie odvolacieho súdu taktiež zrušiť.

Žalovaný vo svojom vyjadrení považoval podané mimoriadne dovolanie za nedôvodné, žiadal ho zamietnuť a žiadal priznať žalovanému náhradu trov dovolacieho konania.

Vedľajší účastník na strane žalovaného sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)], po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 243f ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b) konanie je postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi (§ 242 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.). Obligatórne (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Tieto vady konania neboli dovolateľom namietané a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. V mimoriadnom dovolaní je ako dovolací dôvod uvedené, že rozhodnutie odvolacieho súdu o náhrade trov konania spočíva v nesprávnom právnom posúdení (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). V mimoriadnom dovolaní vytýka generálny prokurátor nesprávne posúdenie charakteru nároku z hľadiska určenia hodnoty sporu a hodnoty základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby pri určení výšky trov právneho zastúpenia žalobcu.

V prvom rade sa dovolací súd zaoberal otázkou prípustnosti mimoriadneho dovolania v intenciách ustanovení § 243e O.s.p. a § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p, a to najmä s ohľadom na rozhodovaciu činnosť dovolacieho súdu vo vzťahu k inštitútu mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora, ktorá bola zjednotená spoločným zjednocujúcim stanoviskom občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 20. októbra 2015 publikovaným pod č. R 94/2015 Zbierky stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Právna veta predmetného stanoviska uvádza, že procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba odmietnuť. Dovolací súd zároveň uvádza, že podľa prevažujúceho názoru sudcov zúčastnených na spoločnom rokovaní občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu má zjednocujúce stanovisko pôsobiť nielen do budúcnosti, ako je to pri zrušení protiústavných právnych predpisoch, ale nový právny názor vyjadrený v stanovisku aplikovať na všetky pred súdmi prebiehajúce konania (primerane § 154 ods. 1 O.s.p.).

Vzhľadom na vyššie uvedené považoval dovolací súd za potrebné uviesť, že aj napriek uvedenému vyššie citovanému stanovisku, dovolací súd v tomto prípade zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora neodmietol, aj keď vo veci nebolo podané dovolanie účastníkom konania, avšak tento svoj postup dôvodí nasledovne. V zmysle § 239 ods. 3 O.s.p. dovolanie nie je prípustné voči uzneseniu odvolacieho súdu, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, súdnych poplatkoch, oslobodení od súdnych poplatkov, prerušení alebo neprerušení konania, poriadkovej pokute, o znaleckom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením. V uvedenom prípade sa jedná o uznesenie odvolacieho súdu o trovách konania. Z predmetného ustanovenia vyplýva, že aj v prípade, ak by dotknutý účastník konania podal vo veci najskôr dovolanie, toto by musel dovolací súd odmietnuť z dôvodu jeho procesnej neprípustnosti podľa § 239 ods. 3 O.s.p. a teda jeho dovolanie by bolo neúčinné. Dovolací súd skúmal ex offio aj vady konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p., avšak ani tieto vady v postupe odvolacieho súdu nezistil. Dovolací súd preto musí konštatovať, že podanie dovolania dotknutého účastníka konania vo veci by viedlo k odmietavému rozhodnutiu dovolacieho súdu z dôvodu procesnej neprípustnosti takéhoto dovolania. Opačným prístupom k posúdeniu veci by dovolací súd postupoval prísne formalisticky

neprihliadajúc pritom na iné mimoprávne súvislosti, pričom by sa popieral skutočný význam právnych noriem a taktiež aj predmetného stanoviska.

Dovolací súd sa ďalej zaoberal dovolacím dôvodom uvedeným v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora, a to že rozhodnutie odvolacieho súdu o náhrade trov konania spočíva v nesprávnom právnom posúdení (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Právne posúdenie veci je činnosť súdu, v rámci ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávne právne posúdenie veci ide vtedy, ak súd nepoužil náležitý právny predpis alebo ak súd aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Ako správne generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní uviedol, pri uplatnení nároku na zvýšenie náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. musí žalobca v návrhu na začatie konania uviesť požadovanú výšku nároku, avšak presné stanovenie výšky plnenia je závislé vždy od úvahy súdu. Je preto naozaj spravodlivé, aby až súdom prisúdená výška plnenia bola braná za základ pre výpočet jednotlivých trov konania vrátane tarifnej hodnoty pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v prípade, že účastník je zastúpený advokátom, pretože až vtedy je známa hodnota sporu. Navyše ak v takejto veci má rozhodnutie súdu povahu konštitutívneho rozhodnutia (až právoplatnosťou vzniká právo na plnenie) a účastník poškodený na zdraví nemá inú možnosť len domáhať sa priznania zvýšenia náhrady podaním návrhu na súd. Tento záver vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. januára 2007 sp. zn. 2 M Cdo 3/2006 a dovolací súd nemal dôvod v prejednávanej veci sa od tohto názoru odchýliť. Dovolací súd preto vo veci konštatuje, že v prípade ak nebolo prisúdené žiadne plnenie z dôvodu zamietnutia návrhu, teda kde nie je možné hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch (ako je to v danej veci), je potrebné pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vychádzať z § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z., podľa ktorého základnou sadzbou tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu.

Vzhľadom na uvedené je dovolací súd toho názoru, že odvolací súd sa náležite nezaoberal otázkou, že v danej veci je potrebné pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vychádzať z § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z v znení neskorších predpisov.

Tým, že odvolací súd z tohto aspektu neposudzoval skutkový stav veci v nadväznosti k právnej stránke veci, došlo vo vzťahu k uvedenému k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. V dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci zostal skutkový stav neúplný. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti týkajúcej sa iba náhrady trov konania a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.